

N.F.S. Grundtvig “Gylden-Aaret”

Offentliggjort første gang i *Grundtvigs Værker* version 1.13, november 2018

Denne pdf er en læseversion af værket uden kommentarer. Værket findes digitalt med punktkommentarer, indledning, tekstredigering og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

Tekstkilder

A *Førstetrykket*, 1834 (SJ: 527)

R *Renskrift*, (SJ:)

Andre udgaver

PS *Poetiske Skrifter* 6

US *Udvalgte Skrifter* 8

VU *Værker i Udvalg* 8

Teksten er etableret af Stine Holst Petersen

Punktkommentarer, indledning og tekstredigering er skrevet af Stine Holst Petersen, redigeret af Klaus Nielsen og Jon Tafdrup

Tilsyn ved punktkommentarer og indledning ph.d. Jes Fabricius Møller

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2024

[[A:49]|PS:1|US:10|VU:53

Gylden-Aaret.

- 1 Hvad er det for en Lille,
Der vugges nu paa Hav,
Hvor Bølger ikkun trille,
Hvor alle Storme tav,
Hvad staaer der i hans Stjerne;
Hvad slumrer i hans Hjerne;
Hvad smiler i hans Drøm!
- 2 Skal han som Brødre mange,
Med stakket Levnets-Løb
Trods glade Vugge-Sange,
Henvisne i sit Svøb,

Og stædes saa til Jorde
Med Smil, som den der gjorde
Sit Bedste ved at døe?

3 |PS:2O nei dog, ingenlunde!
Her paa den jævne Jord,
|[A:50]|US:11Imellem Belt og Sunde
Den Lille bliver stor,
|VU:54Og naar han os forlader,
Da gaaer han til sin Fader,
I Ærens Høie-Loft!

4 Ja, i sin Middel-Alder
Han kroner, Gud for Alt,
Den Ætmand god af Balder,
Som blev til Styret kaldt
I gamle Faders Dage,
Fuld mange Aar tilbage,
Med *Fredegodes* Navn!

5 Saa vox da op, du Spæde,
Til Helte-Daad i Vaar!
Og bliv, til Daners Glæde,
Et Fredens *Gylden-Aar*,
For Gamle og for Unge,
I Hjerter og paa Tunge
I Lund og Høieloft!

6 |A:51Der kom et Skib til Lande,
I Havn forgangen Høst,
Som bragde over Strande
Til Daner Fred og Trøst,
Hvor Kongen, frelst fra Døden,
Stod rank i Aften-Røden
I Glands med *Dannebrog!*

7 Da løfted sig en Stemme,
Da lød i Sky et Ord,
|PS:3Som bedre haver hjemme
Ei nogensteds paa Jord,
Og Kongen, dybt bevæget,
Sig følte vederkvæget,
Som kongefødt paa Ny!

8 |US:12|VU:55Det skal i Guld Du præge,

Nyfødte Gylden-Aar!
Til Folk at vederkvæge,
Saavidt som Ordet gaaer,
Til for ufødte Slægter
At vidne, hvad end mægter
Den Danske Kjærlighed!

9 Ja, den skal gjemmes længe
Og findes Ære værd,
Den sjeldne Skue-Penge,
Som Hjerte-Præget bær,
Med Klang som Skjalde kvæde
Om Danmarks Hjertens-Glæde
I *Fredriks* Gylden-Aar!

10 Der, paa den ene Side,
Man under Konge-Flag
Seer Lykke-Skibet skride
For fulde Seil i Mag,
Hvor ingen Vinde suse,
Og ingen Bølger bruse,
Men Alt er Varmens Værk!

11 Og paa den anden Side,
Med gylden Axe-Krands
Om Sølv-Lokker hvide,
Staaer Kongen i sin Glands,
|PS:4 Henpegende paa Røsten
"Som Glæden er om Høsten"
Med gylden Konge-Vaand!

12 **|A:52**Her er det Kongens Baade
I Alderdommens Aar
At høste hvad han saa'de
I kraftig Ungdoms Vaar;
|VU:56 Her er det Markens Ære
En Axe-Krands at bære
Som Kongen frydes ved!

13 **|US:13**Ja, sandt er det at sige,
Da som en lille Pog
I Dane-Kongens Rige
Jeg staved slet i Bog,
Da hørde grandt jeg tale
Om Ham i Konge-Sale
Som da var ung og viis!

- 14 Han holdt i hine Dage
Et Ind-Tog med sin Brud,
Da maatte Øren brage
Af høie Ære-Skud
Og mest fra Pige-Munde
Som sang i Mark og Lunde
Hans favre Brude-Vers!
- 15 Ja, det er ei at glemme,
At ved den Høitids-Færd
Sig løftede en Stemme,
Som længe tied kvær,
Det var vor Moders egen,
Som yndig, halv forlegen
Paa Ny i Skoven klang!
- 16 |PS:5| Det saa sig maatte føie
I denne Herres Tid,
Thi Naade for Hans Øie
Fandt Sangen jævn og blid,
Ja, Naade fandt og Hæder,
Med Danske Folk og Sæder,
Vort simple Moders-Maal!
- 17 |VU:57| Thi maa, om end lidt silde,
Som alle Gylden-Aar,
Nu komme det "Høst-Gilde"
Der spaa'des om i Vaar,
Da trindt fra Mark og Vove
Indhøstes Tak til Hove
Halvtredsindstyve Fold!
- 18 |A:53|US:14| Her er slet ikke Talen
Om meget "Sort paa Hvidt"
For Dyd i Konge-Salen,
For Borger-Selskab frit;
God Gierning selv sig priser,
Hvad Penne-Strøg beviser
Det er kun Skrive-Konst!
- 19 Nei, Rødt, paa Hvidt er Arven,
Vi har fra Heden-Old,
Og Hvidt paa Rødt er Farven,
Vi føre i vort Skjold;

I Hytten og til Hove
Vi takke, som vi love,
Kun ret med Haand og Mund!

20 Og Kongen af Guds Naade,
Som høste skal i Lund,
Ei Blæk med Pennen saa'de,
Men Frø med Haand og Mund
|PS:6 Til Alt hvad Livet pryder,
Til Alt hvad Hjertet fryder:
Til varigt Folke-Held!

21 Det hørde jeg forleden,
I Jubel-Drottens Vaar,
I Skoven og paa Heden,
I mine Dreng-Aar,
I hine Trylle-Dage,
Da *Prindsen* uden Mage
Lovpristes vidt om Land!

22 **|VU:58**Mens selvgjort Lyn og Torden
I Raad-Huus og paa Val
Bortskræmmed Fred fra Jorden,
Udbredte Død og Kval;
Kun gienlød Danmarks Vange
Af høie Fryde-Sange
Til Freds og *Frederiks* Priis!

23 **|US:15**Det gienlød vidt paa Jorden
"Han løser alle Baand"
Den ædle Prinds i Norden,
Ham driver Friheds Aand:
Han binder kun fra Oven
Urettens Haand med Loven,
Og Folk med Kiærlighed!

24 **|A:54**Da blussed vore Kinder
Da kom der Rødt paa Hvidt,
Som ved vor Ungdoms Minder
Endnu der kommer tit,
|PS:7 Det spurgdes over Stranden,
At stolte af hinanden
Var Fyrsten og hans Folk!

25 Som "deiligst Vang og Vænge"

Det lille Danmark laae,
For Ufærd syndes længe
Det "lukt med Bølgen blaa"
Til, som saa tit, det hændtes,
At hvor ei Faren ventes,
Den snarest kommer fra!

26 Det saae jeg giennem Taagen,
Med stakket Sværd ved Lænd,
Kun hvæsset slet paa Bogen
Om "at" og "da" og "men"
|VU:59| Da Spillet paa *Tre-Kroner*
Med ubekjendte Toner
Gjenlød i *Axelstad!*

27 Det baader ei at glemme
Gienvordighed paa Jord,
Alvorlig er dens Stemme
Og mærkeligt dens Ord,
Og stort det aldrig duer
Hvad i en Skærs-Ilds Luer
Ei luttres men forgaaer!

28 |US:16| Derfor saa god at giæste
Er, som en prøvet Mand,
Kong *Frederik* den Bedste
Og Daners Fødeland,
Hjemsøgte blev de begge
Med meer end Odd og Egge:
Med Harm og Hjerte-Sorg!

29 |PS:8| Nærværende Tids-Alder
Med Skarpt blev her indskudt,
Det lod for os, som *Balder*
paa Ny til Hel var budt,
Hans Skib paa Hexe-Ruller
Udskred med Brag og Bulder
Saa *Nannas* Hjerte brast!

30 |A:55| Da blev der født og baaret
En Smerte-Søn i Nord,
Til først i Gylden-Aaret
At vorde glad og stor:
Paa Valen stod hans Vugge,
En Dødning var hans Dukke,
Hans Hest en Bauta-Steen!

- 31 |VU:60| Dog blev han til en Sanger
Med sære Kæmpe-Kaar,
Som laande *Odins* Ganger
Og giæsted *Helas* Gaard,
Kom hjem med *Odins* Lykke,
Med *Fyllas* Hoved-Smykke
Og *Nannas* hvide Slør!
- 32 Ham *Balders* Aand omsvæver,
Hans Borg sig Dag for Dag
Paa gyldne Suler hæver
Med blanke Sølv-Tag,
Han alle Trætter jævner,
Forsete Man ham nævner
Paa Nordens Billed-Sprog!
- 33 |US:17| Nu er han myndig blevet,
I *Fredriks* Gylden-Aar;
Og til han blir udlevet
Har *Danmark* gyldne Kaar;
|PS:9| Thi det er Daners Baade
At høste hvad de saa'de
I Folke-Livets Vaar!
- 34 Nu skal det aabenbares,
At gammel Kiærlighed
I hver en Skærs-Ild klares,
Og er for Rust i Fred;
For Levende og Døde
Kan Daners Hjerter bløde
Men isne kan de ei!
- 35 Der kom et Skib til Lande,
I Havn forgangen Høst
Som bragde over Strande
Til Daner Fred og Trøst,
Hvor Kongen, frelst fra Døden,
Stod rank i Aften-Røden
I Glands med Dannebrog!
- 36 |A:56|VU:61| Da løfted sig en Stemme,
Da lød i Sky et Ord,
Som bedre haver hjemme
Ei nogensteds paa Jord,

Og Kongen, dybt bevæget,
Sig følte vederkvæget,
Som kongefødt paa Ny!

37 Det var en deilig Scene,
Men intet Skue-*Spil*,
Med den skal sig forene
Alt hvad der hører til,
|PS:10 For klarlig at stadfæste:
End lever dog det Bedste
Hos Kongen og Hans Folk!

38 **|US:18** End lever Kiærligheden,
Som aldrig skal forgaae,
Men klare sig heneden,
Til Livet at forstaae,
Til klart Ham at begribe,
Der evig er i Live,
Som Kiærligheden selv!

39 Saa er da ikke brustet,
"Fuldkommenhedens Baand"
Vor Kjæde er ei rustet,
Den bryder ingen Haand,
Men af hvert Led udspringer
En Blomst med Fugle-Vinger
Til Gylden-Aarets Krands!

40 Ja Kjæden af Kiær-Minder
Man sagtens prise tør:
Jo stærkere den binder,
Des friere den gjør,
|VU:62 Jo længer den mon vare,
Des mindre staaer den Fare,
Des længere den blir!

41 Man længe nok maa sige
At Kiærlighed er blind,
Det blir dog Lysets Rige,
Hvor ret den strømmer ind,
|PS:11 Og han har aldrig levet,
Som klog paa det er blevet,
Han først ei havde kiær!

42 **|A:57** Fra Arilds-Tid herinde

Vi elsked "Liv og Fred"
Ja hos vor Danne-Kvinde
Vi elsked Kiærlighed,
Saa, er *det* Livets Gaade,
Den sikkert bedst vil raade,
Fuldvoxne Dannemand!

43 |US:19| Ja, du est nær forhaanden,
Du blide Solskins-Dag!
Jeg alt dig seer i Aanden
Forgylde Danmarks Flag,
Og kaste dine Straaler
Paa Alt hvad Lyset taaler,
Mod Alt hvad Lyset skyer!

44 Ja, *Brage* Bænke-Pryder!
Jeg øiner Dig i Soer,
Naar klart du det udtyder,
Hvad der er *Stort* i Nord,
Hvad der er *Danmark* givet,
Hvad der er godt for Livet,
Og klogt for *Askurs* Æt!

45 |VU:63| Et Lys sig da udbreder,
Som trindt i Mark og Skov
Om *Liv* og *Sandhed* freder,
Forklarer Friheds Lov,
|PS:12| Som Idræt, Ord og Tanker
Kun holder saa i Skranker,
At Frihed kan bestaae!

46 For Dannemandens Øie
Oplade sig da brat
De gamle Kæmpe-Høie,
Med mangan jordlagt Skat,
Og af hvad nu Man spilder
Udspringe Hielpe-Kilder,
Som Ingen drømde om!

47 Da skal Man *Freden* fatte,
Som Livets Sommer-Veir,
Da skal Man Kæmpen skatte,
Som drog for den sit Sværd,
Ei Alt i Fred-Leer forme,
Men vælge Livets Storme
For Gravens stille Ro!

48 |A:58|US:20 Da skal Man Forskjel kiende

Paa Soel-Skin og paa Lyn,
Skiøndt Begge de kan brænde
Og skabe klare Syn;
Thi, som Fornuften giver,
Det ene *Lys* opliver,
Det Andet slaaer ihjel!

49 Jeg skimter i det Fjerne

Og Dig, hvor høit Du boer,
Som fødtes til at værne
Om *Gudhjem* i vort Nord,
|VU:64 Dig, Gjallar-Hornets Eier!
Hvem *Loke* Lurendreier
Maa lade *Brysing-Men*!

50 |PS:13 Den gamle Gude-Kiender,

Han saae det førend vi,
Du skabtes ei med Hænder,
Men fødtes af *de Ni*:
Af *Muserne* fra Tempe
Og Nordens gamle Kæmpe,
Med Danmarks Hjerter-Skjold!

51 Du fra dig hundred Mile

Kan see paa hver en Leed,
O, hvor maa Du ei smile
Ad vor Kortsynethed,
Vi for os see kun Haanden,
Og tage den for Aanden,
Som raader Gjallar-Horn!

52 I dine lyse Dage

Man for et Æventyr
Skal fristes til at tage
Hvad dog er Sandhed dyr:
At vi har sanket Gloser
Og stoppet dem i Poser
Og kaldt dem Mimers Brønd!

53 |US:21 Hvor kan det troes i Norden,

Naar Livets Bølge-Gang
Fra Slægt til Slægt paa Jorden
I Raad og Daad og Sang,

Ja *Virksomheder* og *Kræfter*
Er hvad Man spørger efter,
Og lærer at forstaae!

54 |A:59|VU:65 Men i de Soelskins-Dage

Før Ragna-Rokes Nat,
Naar Øiet seer tilbage,
Det kiendes dog fuldbrat,
|PS:14| At i den aarle Morgen,
Mens *Fredrik* sad paa Borgen,
Vi Dagnings-Skiæret saae!

55 Ja Skyen seer jeg gløde,
Hvor Soel mod Nord opstaaer,
Vist til en Morgen-Røde
I *Fredriks* Gylden-Aar,
Saa Dagen alt begynder
Oplysningens Velynder
At krone med sit Guld!

56 For Fugle-Sang i Skove
Man klaged alt enstund,
Man kunde sødt ei sove
Som før ved Belt og Sund,
Saa, er ei Solen oppe,
Vil brat dog Bøge-Toppe
Nok lysne i dens Glands!

57 Ja, siden *Hjarnes* Dage
Der sang om *Fredegod*,
Paa Marken aldrig Mage
Til Skjalde-Chor opstod,
Som det der mangetunget
Har *Frederik* besunget
Halvtredsindstyve Aar!

58 |US:22| Gik med de Konge-Skjalde
Jeg mange Aar i Lag,
Da tør jeg ogsaa kalde
Kong *Fredrik Atter-Dag*;
|PS:15| Thi rimed det sig ikke,
Da var kun værd en Strikke
Det hele Skjalde-Chor!

59 |VU:66| Ja, skred ei Natten sorte,

Og nærmed sig ei Dag:
Skin-Faxe vore Porte
Med gyldent Hoved-Lag,
Hvortil har det *da* kimet!
Hvorom har vi *da* rimet
I Draperne omkap!

60 |A:60 Dog, at om vores *Frode*
Al Skjalde-Roes var sand:
Fra *Thaarup* og fra *Tode*
Til efter *Ingemann*,
Derom tør jeg nok mene,
Sig Stemmerne forene,
Derom gaaer Syn for Sagn!

61 Var det ei sandt, vi meldte,
At Fredriks Konge-Vaand
Med Guder og med Helte
Opvakde *Nordens Aand*,
Hvad løste da vor Tunge,
Hvad lærde os at sjunge
I Nørre-Ledens Aand!

62 Og tør vel Nogen sige,
Den Aand paa Mark og Fjeld
Ei styrker Lysets Rige,
Men staaer i Pagt med *Hel!*
|PS:16 Hvormeget drog med Styrke
Ei alt fra Mulm og Mørke
Den frem til Dagens Lys!

63 |US:23 Var det blot Old-Tids Skrifter,
Som nu kom for en Dag,
Var kun af dens Bedrifter
Vor Sang et Efter-Brag,
Fandt ei Hvad dybt i Hjerte
End vækker Fryd og Smerte
I den sit Liv-Udtryk!

64 |VU:67 Frem sprang, som Kæmper ranke
I lysegrønne Vang,
Hver ædel Nordisk Tanke
I Danmarks Skjalde-Sang,
Og hver en ædel Tone
Fandt Gjenlyd paa en Throne:
I Dane-Kongens Bryst!

- 65 Var det kun Aften-Røde,
Ei Skjær af nyfødt Dag,
Da Ære med de Døde,
Men vee det Folke-Vrag,
Som heller gik tilgrunde,
End toned nogenlunde
Sit gamle Konge-Flag!
- 66 |A:61| Dog, bort med Tanker mørke!
Langt Andet varslet blev,
Da Thor idrog sin Styrke
Og Holmgangs-Kredsen skrev,
|PS:17| Da Heimdal stod mod Loke
I Skjaldskabs Ragnaroke
Og stilled Freias Graad!
- 67 Ja, hos Kong *Fredriks* Fugle,
Der sang med Vinge-Slag,
Som alt det over Thule
Var høilys Sommer-Dag,
Der var et Tone-Møde,
Af Levende og Døde,
Som i et Gylden-Aar!
- 68 |US:24| Af *Urdas* Tone-Kilde
Udsprang i samlet Strøm
De Stærke med de Milde:
En haard, en Anden øm,
En klar som Guld og Ravet,
En dunkeldyb som Havet,
En høi som Ørnens Vei!
- 69 |VU:68| De sært hinanden krydsed,
De stridt ei sielden klang,
Den fælleds Moder kyssed
Dog Alle i en Sang,
Og smeltede med Gammen
Paa hendes Læber sammen
Til Fader-Kongens Priis!
- 70 De loved hende Glæde,
De priste hendes Held,
Med deiligt Dronning-Sæde
Ved Morgen-Rødens Væld,

|PS:18Og med et kronet Hjerte,
Som under Fryd og Smerte
Blev til et Konge-Speil!

71 Saa vox da op, du Spæde,
Til Helte-Daad i Vaar!
Og bliv til Daners Glæde
Et Fredens Gylden-Aar,
For Gamle og for Unge,
I Hjerte og paa Tunge
I Lund og Høie-Loft!

72 |A:62Ja, i din Middel-Alder
Du krone, Gud for Alt,
Den Ætmand god af Balder,
Som blev til Styret kaldt
I gamle Faders Dage,
Fuldmange Aar tilbage,
Med *Fredegodes* Navn!

73 |US:25Ja lad, o Gud! opklare
En Dag, et Gylden-Aar,
Som ret kan aabenbare,
Med Nordens gode Kaar
Det Danske Hjertes Fylde
Til Graa-Haar at forgylde
Hos Kongen og hans Folk!

N. F. S. Grundtvig.
